

Received/Geliş: 13.07.2017///Accepted/Kabul: 29.10.2017

MAKEDONYA VE TÜRKİYE SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMASI

Öğr.Gör. İffet AKSOY TOKGÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, iffetaksoyt@yahoo.com

Dr.Elvin HASAN

Krste Petkov Misikov P.S., Skopje, Macedonia; elvinhasan@hotmail.com

ÖZ

Bilimsel, teknolojik gelişimin ve büyük bir toplumsal değişimin yaşandığı günümüzde, kendi kültürel değerlerini koruyabilmiş olanlar bağlarının kuvvetli olduğu güçlü toplumlardır. Eğitim, toplumdaki huzur ve barışın sağlanmasında, bireylerin sosyal ve toplumsal hayata hazırlanmasında, kültürel değerlerinin nesilden nesile aktarılmasında başrolü oynamaktadır. Bu çalışma; Türk azınlık nüfusun yaşadığı Makedonya ile Türkiye sınıf öğretmen yetiştirme programlarını incelemek, karşılaştırmak; bağları çok eskilere dayanan iki ulusun birbirlerinden kopuk, ayrı dünyalar içinde yaşamalarının önlenip, etkileşime geçerek sosyal ve kültürel bağların gelişimi, ulusal öğretmen yetiştirme sorunlarının irdelenmesi, yeni bakış açıları kazandırması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Eğitim, Yüksek Öğretim, Sınıf Öğretmenliği, Öğretmen Yetiştirme, Program Geliştirme, Makedonya

THE COMPARISON OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHER EDUCATION PROGRAMS OF MACEDONIA AND TURKEY

ABSTRACT

Nowadays, where a great development in technology and change takes place, societies which have managed to preserve their cultures, are the ones with the strongest social relations. Education has a crucial part in continuity of peace and transmission of cultural values from generation to generation. In this regard, this study, as of today, comparison of the primary school teacher education programs in Turkey and Macedonia where according to the official data, around eighty thousand Turkish minority resides, is of great importance to prevent the two countries from dissociation, to re-interact, to examine common problems in initial teacher education programs and to attain alternative perspectives. In this research, analysis of the primary school teacher education programs in Turkey and Macedonia is aimed. Comparative education which has a special place among education studies and researches, is generally defined as a science largely consulted to form peaceful international relations. For that purpose, the teacher education programs in Macedonia and Turkey were analysed and aims, teaching sufficiencies, acceptance conditions and lessons of the teacher education programs of the two countries were compared. This research is a comparative one. It can be seen that in comparative studies qualitative research methodes are being used more frequently than quantitative research methodes. In the light of findings of the research, the education sytem of the two countries which are in the process of joining the EU, suggestions will be developed regarding the education of the Turkish minority and the primary school teachers.

Keywords: Comparative Education, Higher Education, Primary School Teaching, Teacher Training, Program Development, Macedonia

1.GİRİŞ

Balkanların tam ortasında yer alan Makedonya bölgesi Türk tarihi açısından özel bir yere sahiptir. Makedonya kelime kökü olarak ‘karışık’, ‘türlü’, ‘muhtelif parçalardan oluşan’, ‘yamalı bohça’

anlamlarına gelir ve dilimize Fransızca' dan geçmiştir (Saraç, 2006). Bölge, ismine uyum gösterircesine tarihsel süreç boyunca birçok etnik gruba yurt olmuştur. Türklerin Makedonya'da varlığı 4. yüzyılda Hun Devletine dayanır; sırasıyla Makedonya'da Türk varlığı Avar, Bulgar, Oğuz, Kuman Peçenek ve Selçuklu Türkleri ile devam etmiştir (Turan, 2015). Osmanlı İmparatorluğu ise bu coğrafyayı hiçbir zaman Makedonya olarak adlandırmamış, bölgedeki üç önemli merkez olan Selanik, Manastır ve Üsküp' den dolayı bu bölgeye Vilayet-ı Selase (üç vilayet) adını vermiştir (Tokay, 1995). Osmanlı döneminde bölgede yaşayan Türklerin sayısı diğer halkalardan fazlayken; 1912-1913 Balkan Savaşlarından sonra Makedonya'da Osmanlı egemenliğinden ve hakimiyetinden çıkan Türkler azınlık statüsüne düşmüş, aynı zamanda ekonomik, sosyal, dini, kültürel baskılara maruz bırakılarak Türkiye'ye göç etmeye zorlanmışlardır (Turan, 2015; Karamahmut, 2006). Makedonya'dan son "kitlesel" göç hareketi ise 1952 yılında Yugoslavya ile Türkiye arasında imzalanan "Serbest Göç Antlaşması" ile "Türk soyundan olan ve Türk kültürüne bağlı bulunan" ölçütüne uygun olarak Anadolu'ya 1952-1967 yılları arasında olmuştur (Çavuşoğlu, 2006).

Balkan ülkelerinde genel olarak nüfus sayımı sık yapılmamakla birlikte, azınlıkların, baskı ortamı yüzünden etnik kimliklerini özgürce ifade edemedikleri, sayım sonuçlarının ise yönetimin siyasi amaçlı hilesi gözüyle bakıldığı için, sunulan rakamlara tam anlamıyla güvenilmemektedir (Türbedar, 2011). Bu görüşü de dikkate alarak etnik dağılım tablosu incelendiğinde 2002 nüfus sayımı resmi rakamlara göre 2.022.547 olan toplam nüfusun; 1.297.981'ni %64,18'lik bir oranla Makedonlar, 509.083 ve % 25,17'lik bir oranla Arnavutlar, 3. sırada ise 77.959 ve %3.85'lik bir oranla Türkler oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra ülkede Romanlar, Ulahlar, Sırlar, Boşnaklar ve başka milletlere mensup topluluklar da yaşamaktadır (Државен завод за статистика на Р.Македонија, Вкупно население според изјаснувањето за националната припадност, мајчиниот јазик и вероисповедта книга X, 2002, стр.62).

Günümüzde Avrupa Birliği'ne aday ülke konumundaki Makedonya birçok etnik yapının bir arada yaşadığı ve çok dilli eğitimin gerçekleştiği bir ülkedir. Makedonya ilkokullarında 2013-2014 yılının sonunda öğrenim gören Türk öğrenci sayısı 8.522'dir onlardan Türkçe eğitim gören Türk öğrenci sayısı 5.630'dır (Државен завод за статистика на Р.Македонија, Основни и средни училишта на крајот на учебната 2013/2014 година, стр.15). Ancak bazı Bölgelerde Türkçe eğitim veren okul veya sınıflar olmadığından dolayı bu bölgelerdeki Türk çocukları eğitimlerine Makedonca ya da Arnavutça dillerinde devam etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu bölgede azınlık statüsünde olan Türklerin kendi kültürel kimliğini asimile olmadan sürdürebilmesini sağlayacak en önemli faktör ise ana dilde eğitimidir. Ana dilde eğitimin, temel eğitimden başlayarak en doğru en nitelikli sürdürülmesi noktasında özellikle sınıf öğretmenlerine çok önemli görevler düşmektedir. Bu da sınıf öğretmeni ihtiyacı ve yetiştirilmesinin önemini açık bir şekilde karşımıza çıkarmaktadır.

Araştırmada, Makedonya ve Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının incelenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Alan yazın araştırıldığında iki ülke eğitim sistemini karşılaştırıldığı ilk çalışma olarak; Elvin Hasan'ın (2014) Makedonya Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti'nde ilköğretimin yönetimi ve teşkilatını karşılaştırıldığı doktora tezi dikkat çekmektedir. İki ülke ders programlarının karşılaştırılmasına yönelik ise; Nebi (2005), Makedonya ve Türkiye ilköğretim okulları 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan müzik ders kitaplarındaki eğitim müziği eserlerinin karşılaştırmalı incelenmesini yapmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına yönelik ise Kilimci' nin (2006) Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden Almanya, Fransa ile İngiltere ve Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırdığı doktora tez çalışması, Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programının; karşılaştırılan ülkelerin (Almanya, Fransa ve İngiltere'deki sınıf öğretmenliği programları) standartlarına göre yerini görmek açısından önemli bir çalışmadır. Alan yazın incelendiğinde Makedonya Türkiye sınıf öğretmeni programlarının karşılaştırılmasına yönelik bir çalışmaya rastlanamamıştır. Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının ortaya koyduğu olgulardan biri en iyi verimin ilköğretimdeki yatırımlardan alındığıdır (Türkoğlu, 2012). Bu anlamda çalışmanın Makedonya başta olmak üzere Balkanlar'da yaşayan Türk azınlık çocuklarının, temel eğitimden

itibaren eğitimde görev yapacak sınıf öğretmeni eğitiminde niteliği arttırmaya ve iki ülke arasında eşgüdüm sağlamaya yönelik çalışmalara temel kaynak olması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmada; Makedonya ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme programları incelenerek benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak ve Makedonya’da yaşayan Türk çocuklarının asimile olmadan entegre olmasını destekleyecek çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda Makedonya ve Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programları incelenmiş ve aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Makedonya ve Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren yüksek öğrenim kurumlarının **giriş koşulları, öğrenim süreçleri, derecelendirme sistemi** arasında benzerlik ve farklılıklar var mıdır?
- Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının, **program yeterlilikleri** açısından benzerlik ve farklılıklar var mıdır?
- Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının alınan dersler **genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi, özel alan bilgisi dersleri ve içerikleri** açısından benzerlik ve farklılıkları var mıdır?
- Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının **değerlendirme sistemleri** açısından benzerlik ve farklılıkları var mıdır?

2.YÖNTEM

Bu araştırma karşılaştırmalı eğitim çalışmasıdır. Eğitim araştırmaları içinde özel bir yere sahip olan karşılaştırmalı eğitim; Ergün'e (1985) göre; çeşitli toplumlarda, ülkelerde, bölgelerde ve tarihi dönemlerde uygulanan, eğitim sistemlerini bazen bütün olarak bazen de bir kaç yönden karşılaştırarak ortak ve farklı yönleri tespit edip bundan eğitim teori ve pratiğinde, eğitim politikasında, eğitim planlamasında ve reformlarında, uluslararası ilişkilerin yumuşatılmasında ve bir barış ortamı sağlanmasında yararlanılmaya çalışılan bir bilim olarak tanımlanmaktadır. Karşılaştırmalı eğitime yönelik tanımlar incelendiğinde iki ya da daha fazla ülkelerin eğitimi sisteminin araştırmacılar tarafından önceden belirlenen değişkenlere göre irdelenerek benzer ve farklı yönlerini ortaya koymak, çözüm önerileri geliştirmek için yapılan araştırmaları içeren eğitimle ilgili bir çalışma alanı olarak tanımlanmıştır (Cramer ve Browne, 1965; King, 1979; Ergün, 1985; Demirel, 2000; Kilimci, 2006; Türkoğlu, 2012).

Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları, sadece karşılaştırılan ülkelerin eğitim sistemlerinin mevcut durumu ortaya koymaz aynı zamanda sistemin iyileştirilmesine yönelik geniş bir bakış açısı ve çözüm önerileri getirmeyi ve geliştirmeyi de hedefler . Bu amaçla öncelikle; karşılaştırma için sınıf öğretmeni yetiştiren üniversiteler belirlenmiş Türkiye’de üniversitelerinin öğretim programları ortak olması nedeniyle tüm devlet üniversitelerini temsilen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğretim programı ile Makedonya Üsküp Kiril ve Methodius üniversitesi Türkçe Sınıf Öğretmeni yetiştiren Kliment Ohri Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Fakültesi Öğretim Programı karşılaştırma kapsamında örneklem grubuna alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, ağırlıklı olarak *yatay yaklaşım* esas alınarak, kısmen *dikey yaklaşım* yöntemleri kullanılmıştır. Yatay yaklaşımda sistemlerin ayrı ayrı ve birlikte tüm unsurları ~~incelenir~~. Bu unsurlar incelenirken araştırmanın yapıldığı döneme ait tüm unsurlar karşılaştırılır (Türkoğlu, 1984: 27). Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programı alt amaçlara uygun olarak Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programı ile karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar saptanmaya çalışılmıştır. Dikey yaklaşımda, incelenen sistemin tarihi evrimi izlenirken karşılaştırmalı eğitim yapan kişiyi geleceğe ait bazı tahminler yapmaya yönelir (Türkoğlu, 1998). Araştırmada betimsel yöntem kullanılarak öncelikle söz konusu olan iki ülkenin eğitim sisteminin temel özellikleri ve sınıf öğretmen eğitiminin genel yapısı incelenmiş, iki ülkenin sınıf öğretmeni yetiştirme programları ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek karşılaştırılmış ve bulgular yorumlanmıştır.

3.BULGULAR

Bu bölümde öncelikle Türkiye ve Makedonya' da sınıf öğretmeni yetiştirme sistemine kısaca değinilmiş ve alt amaçlara yönelik bulgular yorumlanmıştır.

1.1 Türk Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme:

Türk Eğitim tarihi incelendiğinde öğretmen yetiştirmek üzere göze çarpan ilk gelişme, 16 Mart 1848 yılında Darûl'muallimin adıyla açılan ilk öğretmen okullarıdır (Akyüz, 2008). 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat kanunuyla Türk eğitim sistemi merkeziyetçi bir yapıya kavuşmuş ve Darûl'muallimin'lerin yerini 1924 yılında Muallim Mektebi, 1935'te de, öğretmen okulları almıştır. 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na kadar Türkiye'de ilköğretim (sınıf) öğretmeni yetiştirmenin ana kaynağı ilköğretim okulları köy ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirmeyi hedef alan köy enstitüleri olmuştur (Akyüz, 2008; Başkan, 2009).

Türk Eğitim sistemi içinde öğretmen yetiştirme konusunda ciddi bir yapılanmaya gidilerek; 28 Mart 1983 tarihinde yayımlanan 2809 sayılı Yüksek Öğretim Kurumlarının Yeniden Teşkilatlanması Hakkında Kanun ile bütün öğretmen yetiştiren kurumlar Yüksek Öğretim Kuruluna bağlanmıştır. 1982 yılında yapılan yasal düzenlemelerle, öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere verildikten sonra, ilköğretim öğretmenleri eğitim yüksek okulları tarafından, ortaöğretim öğretmenleri de, eğitim fakülteleri tarafından yetiştirilmeye başlanmıştır. 1989–1990 öğretim yılında, iki yıllık eğitim yüksek okullarının süresi önce dört yıla çıkartılmış, 1992–1993 öğretim yılından itibaren de, ilköğretim öğretmeni yetiştirmeye, eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bünyesinde devam edilmiştir (Başkan, 2009).

Türkiye'de 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretimin ihtiyacı olan sınıf ve brans öğretmenini yetiştirmek üzere eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırma çalışmasına başlanmış ve 1998-1999 eğitim ve öğretim yılında yeni bir program uygulanmaya konmuştur. Bu program, XI. Millî Eğitim Sûrası'nın kararlarına uygun olarak programlarda birlik ve bütünlüğü korumuştur (Küçükahmet, 2007). YÖK 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere eğitim fakültesi programlarında değişikliğe gitmiştir (YÖK, 2006). Ders adlarının değiştirilmesi ile birlikte seçmeli ders sayılarının artırılması, öğretmenlik eğitiminde yan alan uygulamasının kaldırılması gibi bazı yeniliklere yer verilmiştir. Ancak temelde alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi ders alanları şeklinde sınıflama aynen korunmuştur (Kılıç ve Acat, 2007).

1.2. Makedonya Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme:

İstanbul' da 1848 yılında açılan ilk Darûl'muallim mektebi Osmanlı Devleti'nin bir parçası olan Makedonya ve Balkanlarda ve diğer bölgelerde ciddi bir öğretmen ihtiyacını karşılamak için açılmıştır. Bu mektepleri taşra Darûl'muallimin'leri izlemiştir. 1905-1906 öğretim yılında Makedonya'da Üsküp, Manastır ve İştîp'te birer Darûlmuallimin açılmıştır. Makedonya'da kurulan Darûl'mualliminlerin gayesi iptidai ve ruşdiye okullarına öğretmen yetiştirmektir (Hasan, 1998, s.25). Türklerin yanı sıra bu öğretmen okullarında diğer milliyetlerin öğretmenleri de eğitim görmektedir. Makedon öğretmenlerin bir kısmı yurt dışında eğitim görmektedir, bunların arasında: Sofya, Belgrad, Moskova ve İstanbul vardı. Özellikle Sofya'da eğitim gören Makedon asıllı öğretmenler orada

örgütleniyor, günümüz Makedonya bölgesinde görev aldıktan sonra Osmanlı devletine karşı zararlı propaganda faaliyetlerinde bulunuyorlardı. Bazı Makedon tarihçilere göre o dönemde Makedonların da öğretmenlik okulları vardı, bunların arasında Yovan Kovaçev'in Pirlepe ve İştıp'te kurduğu okullar vardı (Кантарчиев, 2002, s. 239).

Balkan Savaşlarından sonra Osmanlı Devleti Makedonya bölgesinden çekilmesiyle, günümüz Vardar Makedonya'sında eğitim tüm çocuklar için Sırpça devam etmiştir. Bu dönemde Türk kökenli halkın bu gerekçeden dolayı çocuklarını okula göndermek istememelerine rağmen devlet Sırp dilinde eğitim yapacak öğretmenler atamaya devam etmiş; Türk azınlığın eğitim ve öğretime olan ilgisi daha da azalmıştır. Eğitimin Türkçe olmayışı, Türk öğretmenlerin yetişmesini de gereksiz kılmıştır. Makedonya bölgesinde Türkler için bu durum İkinci Dünya Savaşına kadar devam etmiştir. 1941 yılında ve sonrasında savaşın bitimine kadar (1945) Eğitim Sistemi yeniden yapılandırılmıştır. Anadilde eğitim hakkı birçok millet için tanınmıştır bunların arasında Makedonlar, Türkler, Arnavutlar ve Sırp-Hırvatlar vardır. Savaşın bitiminden sonra hem ilkokullarda hem de liselerde eğitim anadilde yapılmıştır ve bu okullara uygun öğretmen kadrosu yetiştirilmeye başlanmıştır.

İlköğretimin Makedonca, Arnavutça ve Türkçe olması beraberinde bu dillerde eğitim almış öğretmen ihtiyacını doğurmuştur. Bu döneme kadar 15 veya bir aylık öğretmen kursları düzenlenmiş, Makedonya'nın birçok bölgesinde bu kurslar sayesinde ihtiyaçlara cevap vermeye çalışılmıştır. İlk öğretmen okulu 1944-1945 eğitim ve öğretim yılında Üsküp'te kurulmuştur. İlerleyen yıllarda 1945-1946 yılında Manastır (Bitola), 1946-1947 yılında İştıp ve Kalkandelen'de (Tetova'da) öğretmen okulu kurulmuştur. Kalkandelen'de kurulan öğretmen okulu ilerleyen yıllarda Üsküp'e taşınmıştır, Makedonca, Türkçe ve Arnavutça eğitim veren tek öğretmen okuludur. 1964 yılından sonra bu okullar Pedagoji akademileri olarak faaliyetlerine devam etmektedirler. Akademiler 1994-1995 eğitim ve öğretim yılına kadar iki yıllık eğitim vermekteydiler, o yıldan sonra eğitim süresi 4 yıla çıkmıştır ve Pedagoji Akademileri, Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Fakülteleri adını almıştır. Bu doğrultuda Fakültelerin ders sayısı artmış ve pratik uygulamasında ciddi değişiklikler yapılmıştır, ders içerikleri genişletilmiştir.

2003 yılında Bologna Deklarasyonunu imzalayan Makedonya'nın üniversitelerinde Bologna süreci başlatılmıştır. Makedonya'nın en köklü üniversitesi Üsküp Kiril ve Methodius Üniversitesi'nin bünyesinde bulunan Pedagoji (Eğitim) Bilimleri Fakültesi programlarda ve eğitim sürecinde değişikliğe gidilmiştir. Günümüzde Üsküp Pedagoji (Eğitim) Bilimleri Fakültesi bünyesinde üç bölüm bulunmaktadır bunlar: Sınıf Öğretmenliği Bölümü, Okulöncesi Öğretmenliği ve Kütüphanecilik bölümleridir. Sınıf öğretmenliği ve Okulöncesi Öğretmenliği bölümlerinde üç dilde eğitim görülmeye devam edilmektedir bunlar: Makedonca, Arnavutça ve Türkçe'dir.

2.1. Makedonya ve Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğrenim Kurumlarının Giriş Koşulları, Öğrenim Süreçleri, Derecelendirme Sisteminin Karşılaştırılması.

Öğretmen adayların bilişsel ve duyuşsal nitelikleri ve bu adayların yüksek öğretime seçimlerinde uygulanan ölçütler, öğrenim modeli ve süresi, derecelendirme sistemi öğretmen eğitiminde karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak açısından önemlidir. Aşağıda, Makedonya ve Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının giriş koşulları, öğrenim süreçleri, derecelendirme sistemi tablolaştırılarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. Makedonya ve Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğrenim Kurumlarının Giriş Koşulları, , Öğrenim Süreçleri, Derecelendirme Sisteminin Karşılaştırılması.

Ülke	Programa Giriş Koşulu	Öğrenim Kurumu	Öğrenim Süresi	Derecelendirme Sistemi
Türkiye	Lise ve dengi okul mezunu olmak, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınavlarda geçerli puanı almak	Üniversite/ Eğitim Fakültesi	4 yıl	240 AKTS

Makedonya	Lise ve dört yıllık dengi okul mezunu olmak, Matura adı verilen lise sonunda yapılan devlet mezuniyet sınavında geçerli puanı almak	Üniversite/ Pedagoji-Eğitim Bilimleri Fakültesi	4 yıl	240 AKTS
-----------	---	--	-------	----------

İki ülkenin sınıf öğretmeni yetiştirme programının öğrenim süreleri, derecelendirme sistemleri ve öğrenim gördükleri kurumların yapısal özellikleri açısından benzerlik gösterirken; programa giriş koşulları açısından farklılıklar görülmektedir. Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumları üniversitelere bağlı eğitim fakülteleridir. Programa giriş koşulu ise lise ve dengi okul mezunu olmak, ÖSYM tarafından merkezi sistemle yapılan Lisans Yerleştirme Sınavından (LYS) TM-2 puan türünden gerekli puanı almak gerekmektedir. Öğrenciler 8 dönem yani 4 yıl öğrenim görmeleri 240 AKTS kredisi almaları zorunludur. Bu programı başarıyla tamamlayan öğrenciler, Sınıf Öğretmenliği alanında Lisans derecesi (Bachelor of Science) almaya hak kazanmaktadır (http://ebs.comu.edu.tr/Kabul_Kosullari.aspx?bno=1036&bot=1552; Erişim: 21.08.2015 15:18).

Makedonya’da sınıf öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumları üniversitelere bağlı Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Fakülteleridir. Programa giriş koşulu ise; lise ve dört yıllık dengi okul mezunu olmak ön koşuldur. Sınıf öğretmeni öğrenci adayların başarı sıralaması hesaplanırken okul başarı ortalamalarının 60%’ı, ortaöğretim sonunda alınan devlet mezuniyet sınavı (matura) dan veya final sınavından alacakları puanın 40% ’ı dikkate alınır. Öğrencilerin 8 dönem yani 4 yıllık kaynaşık bir eğitim modelinde 240 AKTS kredisi almaları zorunludur (Конкурс за запишување на прв циклус на студии на УКИМ во учебната 2014-2015 година - Kiril ve Metodius Üniversitesi birinci aşama – lisans öğrenci kayıt ilanı 2014-2015 eğitim ve öğretim yılı, Статут на УКИМ, член 222 - Kiril ve Metodius Üniversite tüzüğü, madde 222). Bu programı başarıyla tamamlayan öğrenciler, Sınıf Öğretmenliği alanında Lisans derecesi almaya hak kazanırlar. Eğitim Bilimleri Fakültesine kaydını yapan öğrenciler önce de belirttiğimiz gibi devlet kotasında olanlar yani devletin finansmanı yaptığı kotayla yıllık 200 avro ücret ödemelidirler, ikinci kota yani okulun finansmanını kendileri karşılayan öğrenciler için de yıllık ücret 400 avrodur. Sırasız öğrenci olanlar için de ödeme yıllık 400 avrodur. Sonuç olarak Makedonya ve Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına giriş koşulları açısından iki ülkenin lise ve dengi okulu mezunlarının devlet tarafından yapılan merkezi bir sınavla alınması açısından benzerlik gösterirken bu sınavların uygulanış biçimi ve okul başarı ortalamasının yerleştirmeye katkısı açısından farklılıklar görülmektedir. Her iki ülkenin sınıf öğretmeni yetiştirme programının öğrenim süreleri ve derecelendirme sistemlerinde farklılık görülememektedir.

2.2. Makedonya Ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Program Yeterlilikleri/Öğrenme Çıktıları Açısından Karşılaştırılması.

İki ülkenin sınıf öğretmeni yetiştirme yeterlilikleri/öğrenme çıktıları incelendiğinde Türkiye Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Program Yeterlilikleri 16 maddede toplanmış ve Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 2. Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Program Yeterlilikleri/Öğrenme Çıktıları.

No	Türkiye Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Program Yeterlilikleri
1	Türkçeyi kurallarına uygun düzgün ve etkili kullanabilme ve öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilme becerisine sahip olur.
2	Ulusal ve uluslararası eğitim sisteminin yapısı ve tarihsel gelişimi hakkında yeterli bilgiye sahip olur.
3	Öğrenmeyi öğrenir
4	Alanı ile ilgili kaynakları takip edecek derecede yabancı dil bilir.
5	Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı, demokrasiye inanan, Türk milli, manevi, ahlaki ve kültürel değerlerinin bilincinde olan ve bunlara mesleğinde duyarlılık gösteren bir öğretmen olur.

- 6 Öğretmenlik mesleği ve alanıyla ilgili pedagojik bilgi sahip olur, çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerini ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerini bilir ve uygular.
- 7 İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin gelişim özelliklerini ve öğrenme biçimlerini bilir, bu özelliklere uygun etkili planlama ve uygulama yapabilir.
- 8 Yeterli düzeyde alan bilgisine sahip olur.
- 9 İlköğretim programının temel öğrenme alanları ve kazanımları hakkında bilgi sahibi olur.
- 10 Sınıf öğretmenliği alanıyla ilgili kazandığı yeterliliklere dayalı olarak, ilgili kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri kavrar.
- 11 Kendini bir birey olarak tanıır, yaratıcı ve güçlü yönlerini kullanır ve zayıf yönlerini geliştirir.
- 12 Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk alır ve kendi öz değerlendirmesini yapabilir. Toplumla, çevreye, insana, sanatsal faaliyetlere ve spora duyarlı olur, topluma faydalı,
- 13 geleceğe güvenle bakan ve araştıran, sorgulayan ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen öğrenciler yetiştirir.
- 14 Bilgi ve iletişim teknolojilerini teknik ve pedagojik olarak kullanabilme becerisine sahip olur.
- 15 Sosyal ve kültürel etkinliklere katılır.
- 16 Milli kültüre ve evrensel değerlere saygı duyar.

Makedonya Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Program Yeterlilikleri; genel açıklayıcılar/ nitelikler ve özel açıklayıcılar/ nitelikler adı altında kategorize edilerek toplam 10 madde de toplanmış Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Makedonya'da Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Program Yeterlilikleri/Öğrenme Çıktıları.

No **Makedonya Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Program Yeterlilikleri**
Genel açıklayıcılar ve nitelikler

- 1 *Bilgi ve anlayışı:*
Sosyal ve kültürel bilgi ve anlayışı göstermektedir.
Eğitici, öğretici ve fonksiyonel amaçları ayırabilir.
- 2 *Bilgi ve anlayışın kullanılması:*
Akademik yazma ve okuma yeteneğine sahiptir.
Araştırma yöntemleri, teknikleri ve enstrümanları kullanmaktadır.
Değerlendirme yeteneği:
- 3 Etik ve moral değerler çerçevesinde davranmaya ve değerlendirme yapmaktadır.
Sanatsal yaratıcılık ve estetiğe karşı ilgi göstermektedir.
- 4 *İletişim becerileri:*
Standart iletişim kurallarını biliyor ve mesleğine uygun terminoloji kullanır
Çağdaş iletişim tekniklerini tanıır ve kullanabilir.
Grup ve kurumda olumlu ve duygusal iklim oluşturmasını bilir.
- 5 *Öğrenme yetenekleri:*
Profesyonel alanda kendini geliştirme ihtiyacının farkında ve durumu kabul eder.
Eğitim sürecinin çağdaşlaşması amacıyla BİT kullanmaktadır.
- 6 **Özel açıklayıcılar ve nitelikler**
Bilgiler ve anlayışlar:
Pedagoji, okul pedagojisi, eğitim sosyolojisi, psikoloji, didaktika alanlarından bilgi sahibidir.
Ülkemizdeki ve dünyadaki ilköğretim sisteminin yerini ve yapısını bilir.
- 6 Çağdaş eğitim sistemleri ve konseptlerini bilir, onların kurumsal, tarihi ve felsefi temellerini bilir.
Eğitim ve öğretimin amaçlarını bilir.
Toplumun ve ailenin okulda yapılan çalışmalara katılımın önemi ve ihtiyacının farkında, bu anlamda var olan ilke ve stratejileri bilir.

Bilgi ve anlayışın kullanılması:

Öğrencinin bireysel yetenekler çerçevesi içerisinde eğitici ve öğretici stratejiler kullanır. Ders içeriklerini tanır ve onlar (9 yıllık ilköğretim programı çerçevesinde) onları uygulamak için gerekli donanıma sahiptir.

Temel resim okur yazarlığına sahiptir-

7 BİT kullanarak eğitim ve öğretim sürecini kaydetmeyi, planlamayı, gerçekleştirmeyi ve değerlendirmeyi yapabilmektedir.

Yöntem ve teknikleri başarıyla kullanmaktadır.

Farklı alanlardaki ders içeriklerinin entegrasyonunu yapabilir.

Çağdaş şekilde ders planlaması, organizasyonu ve uygulaması yapabilmektedir.

Öğrencileri araştırmaya teşvik eder.

Öğrencilere psiko-fizik sağlığının güçlenmesinde gerekli teknikleri tanır.

Üstün zekalı çocukları tanımlar ve onlarla çalışmalar yapabilir.

Değerlendirme yeteneği:

8 öğrencilerin takip etme, değerlendirme ve başarılarını kaydetmek standartlarını tanır. Öğrenci takip etme yöntem ve tekniklerini tanır.

Öğretim stratejileri ve yöntemlerini öğrencilerin bireysel ihtiyaçları çerçevesinde belirlemektedir.

İletişim becerileri:

Eğitim ve öğretimde interaktif ve işbirlikçi iletişim kullanır.

9 Öğrencilerin sosyal ve iletişim becerilerini geliştirmektedir.

Öğrencilerin toleranslı ve farklılıkları daha kolay kabul etmesi için çağdaş stratejiler kullanmaktadır.

Öğrencilerin aile terbiyesinden kaynaklanan farkları ve özellikleri ayırt edebilir.

Öğrenme yeteneği:

10 Öğretmenin çağdaş okuldaki yerini bilir, kabul eder ve onlar, sürekli profesyonel gelişim ihtiyacının ve sahip olması gereken niteliklerin farkındadır.

Makedonya Türkçe Sınıf Öğretmeni yetiştirme programında “**genel açıklayıcılar ve nitelikler**” ve “**özel açıklayıcılar ve nitelikler**” alt başlıklarında yer alan öğrenme çıktıları kendi içlerinde de alt maddelere ayrılmış, ifadelerdeki tekrarlar ve yoğunluk nedeniyle karşılaştırma tablosu güçlüğü yaşanmıştır. Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının program yeterlilikleri/öğrenme çıktılarının sade anlaşılır ve tekrarlardan uzak maddelerle ifade edilmesi ve gereksiz tekrarlardan kaçınmak amacıyla dolayı iki programda yeterliklerinde benzerliklerden daha az olan farklı öğrenme alanları tablolaştırılmıştır.

Tablo 4. *Makedonya ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Program Yeterlilikleri/Öğrenme Çıktıları Arasındaki Farklar*

No **Makedonya' da Türkçe Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programında Yer almayan Program Yeterlilikleri**

1 Türkçeyi kurallarına uygun düzgün ve etkili kullanabilme ve öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilme becerisine sahip olur.

2 Alanı ile ilgili kaynakları takip edecek derecede yabancı dil bilir.

3 Atatürk İlke ve İnkılâplarına bağlı, demokrasiye inanan, Türk milli, manevi, ahlaki ve kültürel değerlerinin bilincinde olan ve bunlara mesleğinde duyarlılık gösteren bir öğretmen olur.

4 Milli kültüre ve evrensel değerlere saygı duyar.

Türkiye Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Program Yeterliliklerinde Yer Almayan Program Yeterlilikler

- 1 Akademik yazma ve okuma yeteneğine sahiptir.
- 2 Araştırma yöntemleri, teknikleri ve enstrümanları kullanmaktadır.
- 3 Temel resim okur yazarlığına sahiptir
- 4 Üstün zekalı çocukları tanımlar ve onlarla çalışmalar yapabilir.

Makedonya'da Türkçe sınıf öğretmeni yetiştirme programı olmasına rağmen; “Türkçeyi kurallarına uygun düzgün ve etkili kullanabilme ve öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilme becerisine sahip olur” program yeterliliği, Makedonya' da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme program yeterliliklerinde görülmemektedir. “Alanı ile ilgili kaynakları takip edecek derecede yabancı dil bilir” program yeterliliğine de Makedonya' da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme program yeterliliklerinde/ öğrenme çıktılarında rastlanmamaktadır. “Atatürk İlke ve İnkılâplarına bağlı, demokrasiye inanan, Türk milli, manevi, ahlaki ve kültürel değerlerinin bilincinde olan ve bunlara mesleğinde duyarlılık gösteren bir öğretmen olur” ve “Millî kültüre ve evrensel değerlere saygı duyar” program yeterliliği/öğrenme çıktıları Türkiye'deki sınıf öğretmeni yetiştirme programına özgü program çıktılarıdır.

2.3. Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının alınan dersler özel alan bilgisi, genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi, dersleri ve içerikleri açısından karşılaştırılması

b-1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre; Öğretmenlik bir meslektir. Öğretmenlik mesleği özel bir mesleki yeterliliği gerektirir. Bu yeterliliği sağlamanın kriterleri dünyada ve ülkemizde çoktan belirlenmiştir. Bu kriterlerden birincisi şudur: Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarına üç tür muhteva kategorisinde bilgi verilir. Bunlar:

Alan bilgisi: Öğretim alanı hakkında derin ve engin alan bilgisi veren derslerdir.

Öğretmenlik meslek bilgisi: “Öğretmen adayına kim, niçin, nerede, nasıl öğretmelidir?” sorularına cevap veren derslerdir.

Genel kültür: Küçük bilgi, olgu ve olay kategorilerinin büyük strüktüre oturtmaya yaracak genel kültürü veren derslerdir.

Türkiye’de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından öğretmen niteliklerinin arttırılmasına yönelik yapılan çalışmalar doğrultusunda 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programlarında bazı değişikliklere gidilmiş ve programlar genellikle; %50 alan bilgisi ve becerileri, %30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri, %20 genel kültür derslerini içerecek şekilde yeniden düzenlenmiştir (YÖK, 2006).

Makedonya öğretmen yetiştirme programlarında böyle bir ayrıma gidilmediği için Makedonya sınıf öğretmenliği eğitim programındaki dersler ders içeriklerine göre araştırmacılar tarafından sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

2.3.1. Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının alınan dersler “özel alan bilgisi” dersleri ve içeriklerinin karşılaştırılması

Öğretmenlerin mesleki nitelikleri yükseltilmesi öğretmen yetiştirme programlarına yönelik çalışmalarının temel amacıdır. Öğretmenlik mesleğinin niteliğinin yükseltilmesi, öncelikle öğretmenlerin sahip olması gereken genel ve özel alan yeterliliklerinin bilinmesi, daha sonra, bu yeterliliklerin, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarıyla, öğretmen adaylarına ve öğretmenlere kazandırılması ile mümkündür (Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Genel Müdürlüğü, 2008). Türkiye’de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından öğretmen niteliklerinin artırılmasına yönelik yapılan çalışmalar doğrultusunda 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programlarında yapılan program değişikliği ile; %50 alan bilgisi ve becerileri olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 5’te Türkiye ve Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan “alan bilgisi” dersleri tablolaştırılmış, ders içerikleri tablodaki sıralamaya uygun olarak tablonun altına eklenmiş, benzerlik ve farklılıklar yorumlanmıştır.

Tablo 5. Makedonya ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında Yer Alan “Alan Bilgisi” dersleri

Dersler	Teorik-Uygulama	Kredi	Türkiye	Makedonya
Temel Matematik I	2 - 0	2	✓	
Temel Cebir I	3 - 2	5		✓
Genel Biyoloji	2 - 0	2	✓	
Uygurluk Tarihi	2 - 0	2	✓	
Temel Matematik II	2 - 0	2	✓	
Temel Cebir II	3 - 2	5		✓
Genel Kimya	2 - 0	2	✓	
Türk Tarihi ve Kültürü	2 - 0	2	✓	
Genel Coğrafya	2 - 0	2	✓	
Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi	2 - 0	2	✓	
Türkçe İfade Kültürü I	3 - 2	5		✓
Genel Fizik	2 - 0	2	✓	
Müzik	1 - 2	2	✓	
Müzik Eğitiminin Temelleri Müzik Enstrümanlarıyla	4 - 4	8		✓
Beden Eğitimi ve Spor Kültürü	1 - 2	2	✓	
Beden Eğitiminin Temelleri	2 - 2	5		✓
Fen ve Teknoloji Lab. Uygulamaları I	0 - 2	1	✓	
Çevre Eğitimi	2 - 0	2	✓	
Çevreyi Tanıma, Doğa ve Toplum Öğretimi Yöntem ve Teknikleri I	2 - 2	5		✓
Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi	2 - 0	2	✓	
Türkçe ve İfade Kültürü II	3 - 2	5		✓
Çocuk Edebiyatı	2 - 0	2	✓	
Çocuk Edebiyatı	3 - 2	5		✓
Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	3 - 0	3	✓	
Sanat Eğitimi	1 - 2	2	✓	
Fen ve Teknoloji Lab. Uyg. II	0 - 2	2	✓	
Müzik Öğretimi	1 - 2	2	✓	
Müzik Eğitimi Öğretimi Yöntem ve Teknikleri	2 - 2	5		✓
Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	1 - 2	2	✓	
Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri	2 - 1	5		✓

Güzel Yazı Teknikleri	1 - 2	2	✓	
Fen ve Teknoloji Öğretimi I	3 - 0	3	✓	
İlkokuma ve Yazma Öğretim	3 - 0	3	✓	
İlkokuma ve Yazma Öğretimi	2 - 2	5		✓
Yöntem ve Teknikleri				
Hayat Bilgisi Öğretimi	3 - 0	3	✓	
Matematik Öğretimi I	3 - 0	3	✓	
Matematik Öğretimi Yöntem ve	2 - 2	5		✓
Teknikleri I				
Drama	2 - 2	3	✓	
Fen ve Teknoloji Öğretimi II	3 - 0	3	✓	
Türkçe Öğretimi	3 - 0	3	✓	
Türkçe Öğretim Yöntem ve Tek.	2 - 2	5		✓
Sosyal Bilgiler Öğretimi	3 - 0	3	✓	
Matematik Öğretimi II	3 - 0	3	✓	
Matematik Öğretimi Yöntem ve	2-2	5		✓
Teknikler 2				
Erken Çocukluk Eğitimi	2 - 0	2	✓	
Görsel Sanatlar Öğretimi	1 - 2	2	✓	
Temel Resim Eğitimi	3 - 2	5		✓
Resim Eğitimi Öğretimi Yöntem ve	2 - 2	5		✓
Teknikleri				
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2 - 0	2	✓	
Öğretimi				
Trafik ve İlkyardım	2 - 0	2	✓	
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	2 - 0	2	✓	
Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	2 - 0	2	✓	
Seçmeli	2 - 0	2	✓	
Makedonca dili ve ifade kültürü	1-1	(2)		✓
(etnik topluluklar için) 1				
Makedonca dili ve ifade kültürü	1-1	(2)		✓
(etnik topluluklar için) 2				
Hijyen	3-2 (2-1)	5		✓
Toplam TÜRKİYE	72-10	83		
MAKEDONYA	45-37	92		

Türkiye’de uygulanmakta olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında yer alan “Alan Bilgisi” dersleri 72 saat teorik, 10 saat uygulama olmak üzere toplamda 82 saat ve 83 kredidir. Makedonya’da uygulanmakta olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında yer alan “Alan Bilgisi” dersleri 45 saat teorik, 37 saat uygulama olmak üzere toplamda 82 saat ve 92 kredidir. Türkiye de uygulanmakta olan sınıf öğretmenliği öğretim programında yer alan “Alan Bilgisi” derslerinden *Matematik alanına* ait olan; “Temel Matematik I” ve “Temel Matematik II” dersi Makedonya sınıf öğretmenliği programında yer alan “Temel Cebir I” ve “Temel Cebir II” dersleri içerikleriyle; “Matematik Öğretimi I” ve “Matematik Öğretimi II” dersini içeriği ile “Matematik Öğretimi Yöntem ve Teknikleri I”, “Matematik Öğretimi Yöntem ve Teknikleri II” dersleri içerikleriyle benzerlik gösterirken teorik ve uygulama ders saatlerinde ve kredilerinde farklılıklar görülmektedir.

Fen Bilimleri alanından “Genel Biyoloji”, “Genel Fizik”, “Genel Kimya” “Fen ve Teknoloji Lab. Uygulamaları I”, “Fen ve Teknoloji Lab. Uygulamaları II”, “Fen ve Teknoloji Öğretimi I”, “Fen ve Teknoloji Öğretimi II” dersleri ya da eşdeğerleri Makedonya sınıf öğretmenliği öğretim programında yer almazken “Çevre Eğitimi” dersi “Çevreyi Tanıma, Doğa ve Toplum Öğretimi Yöntem ve

Teknikleri I” adıyla yer almakta, “Çevre Eğitimi” ve “Hayat Bilgisi Öğretimi” dersinin içerikleriyle benzerlik göstermektedir.

Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer alan *Türkçe Dil alanı* derslerinden “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi”, “Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi” derslerinin; “Türkçe İfade Kültürü I”, “Türkçe ve İfade Kültürü 2” ders içeriklerinin örtüştüğü görülmektedir. “Çocuk Edebiyatı” iki ülke programında da aynı adla ve benzer içerikle yer alırken teorik ve uygulama ders saatleri ve kredilerinde farklılıklar görülmektedir. Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında “İlkokuma ve Yazma Öğretimi” adıyla yer alan, alan dersinin Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında “İlkokuma ve Yazma Öğretimi Yöntem ve Teknikleri” adıyla yer aldığı görülmektedir. Dersler içerik olarak karşılaştırıldığında Türkiye de ilk okuma yazma eğitiminin “ses temelli” Makedonya’da ise “cümle temelli” olmasından kaynaklanan içerik farklılıklarının yanı sıra, ders saatleri ve krediler de farklılıklar görülmektedir. Türkiye’deki sınıf öğretmenliği programında “Türkçe Öğretimi” adıyla yer alan dersin Makedonya sınıf öğretmeni öğretim programında “Türkçe Öğretim Yöntem ve Tek.” adıyla yer aldığı görülmektedir. Türkiye sınıf öğretmenliği yetiştirme programında yer alan “Güzel Yazı Teknikleri” adıyla yer alan dersin eş değerine rastlanamamıştır.

Türk sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer sosyal alan derslerinden “*Uygarlık Tarihi*” ve “*Türk Tarihi ve Kültürü*” derslerine benzer dersler Makedonya’da seçme ders olarak programda yer almaktadır, onların yanı sıra “*Genel Coğrafya*”, “*Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği*”, “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*”, derslerinden hiçbirinin Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer almadığı görülmektedir.

Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan diğer alan derslerinden, “Müzik” dersi “Müzik Eğitiminin Temelleri -Müzik Enstrümanlarıyla” dersi ile, “Beden Eğitimi ve Spor Kültürü” dersi “Beden Eğitiminin Temelleri” dersi ile içerik açısından örtüşürken, Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Sanat Eğitimi”, “Erken Çocukluk Eğitimi”, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi”, “Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı”, “Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim”, “Trafik ve İlk Yardım” dersleri ve içerik eşdeğerleri Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında bulunamamıştır. Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer alan “Drama” dersinin içeriğinin karşılığı tam olarak bulunamazken “Türkçe Öğretim Yöntem ve Teknikleri” dersi içeriğinde “drama metnin işlenmesi; Edebi metinler çözümlenmesi öğretimi” ifadesiyle Drama dersine gönderme yapsa da gerek teorik gerekse uygulama boyutuyla Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer alan “Drama” dersinin tam olarak karşılığı olmadığı görülmektedir. Makedonya sınıf öğretmenliği öğretim programında yer alan “Hijyen”, Türkiye sınıf öğretmenliği programında tam olarak karşılığı bulunamazken, “Makedonca Dili ve İfade Kültürü (etnik topluluklar için) I”, “Makedonca Dili ve İfade Kültürü (etnik topluluklar için) II” dersleri ise Makedonya Sınıf Öğretmenliği programına özgü alan dersleridir.

2.3.2. Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının alınan dersler “genel kültür” dersleri ve içeriklerinin karşılaştırılması

Eğitimin öncelikli amaçlarından biri değişen dünya düzenine, teknolojik ve kültürel gelişmelere ayak uydurabilecek bireyler yetiştirmektir. Bu amaç etkili öğretmen nitelikleri açısından sorgulandığında entellektüel donanıma sahip, öğrenmeyi öğrenen, her geçen gün büyük gelişim gösteren teknolojiye faydalanabilen, sözlü ve yazılı ifade becerileri gelişmiş, grup çalışması yapabilen, sosyal sorumluluklarının bilincinde genel kültür birikimine sahip olmayı gerektirmektedir. 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programlarında genel kültür derslerinin oranı %20 olarak belirlenmiştir.

Tablo 6. Makedonya ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında Yer Alan “Genel Kültür” dersleri

Dersler	Teorik-Uygulama	Kredi	Türkiye	Makedonya
Türkçe I: Yazılı Anlatım	2 - 0	2	✓	

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2 - 0	2	✓	
Yabancı Dil I	3 - 0	3	✓	
Bilgisayar I	2 - 2	3	✓	
Bilgisayar II	2 - 2	3	✓	
Eğitimde BİT	3 - 3	6		✓
Türkçe II: Sözlü Anlatım	2 - 0	2	✓	
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2 - 0	2	✓	
Yabancı Dil II	3 - 0	3	✓	
Felsefe	2 - 0	2	✓	
Temel Felsefe	3 - 2	5		✓
Sosyoloji	2 - 0	2	✓	
Bilimsel Araştırma Yöntemler	2 - 0	2	✓	
Pedagoji Araştırmalarının Metodolojisi	3 - 2	6		✓
Topluma Hizmet Uygulamaları	1 - 2	2	✓	
Etkili İletişim	3 - 0	3	✓	
Türk Eğitim Tarihi	2 - 0	2	✓	
İlköğretimde Kaynaştırma	2 - 0	2	✓	
Alan Seçmeli	2 - 0	2	✓	
Toplam TÜRKİYE	34-6	37		
MAKEDONYA	9-7	17		

Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında Yer Alan “Genel Kültür” dersleri 34 saat teorik, 6 saat uygulama olmak üzere toplamda 40 saat ve 35 kredidir. Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Genel Kültür” dersleri 9 saat teorik, 7 saat uygulama olmak üzere toplamda 16 saat ve 17 kredidir.

Makedonya’da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan “Genel Kültür” dersleri Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının neredeyse yarısı kadardır. Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer alan “Türkçe I: Yazılı Anlatım”, “Türkçe II: Sözlü Anlatım”, “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I”, “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II”, “Yabancı Dil I”, “Yabancı Dil II”, “Topluma Hizmet Uygulamaları”, “Etkili İletişim”, “Türk Eğitim Tarihi”, “İlköğretimde Kaynaştırma” derslerinin eşdeğerleri Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer almamaktadır. Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Bilgisayar I” ve “Bilgisayar II”, derslerinin içeriği “Eğitimde Bilgisayar Teknolojileri” ders içeriği ile, “Felsefe” dersi “Temel Felsefe” dersi ile “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” dersi “Pedagoji Araştırmalarının Metodolojisi” derslerinin içeriklerinin birbirini karşıladığı görülmektedir.

2.3.3. Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının alınan dersler “meslek bilgisi” dersleri ve içeriklerinin karşılaştırılması

Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, öğrenme-öğretme sürecini bireysel farklılıklara göre planlanması ve organize edilmesi ve uygulanmasını da içine alan öğretmenlik mesleğine ilişkin özel davranışları kapsar. Öğretmen adaylarının gerek öğrencilik yıllarında öğretmenliğe dair edindikleri öğrenme yaşantıları, gerekse meslek yaşamları boyunca edindikleri deneyimlerle, kendi meslek anlayışlarını oluşturdukları ve bu anlayışın oluşmasında öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemli bir yerinin olduğu söylenebilir (Can, 1987: 160). Türkiye’deki günümüz öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri programdaki derslerin %30’unu kapsamaktadır.

Tablo 7. Makedonya ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarında Yer Alan “Meslek Bilgisi” dersleri

Dersler	Teorik-	Kredi	Türkiye	Makedonya
---------	---------	-------	---------	-----------

Uygulama				
Eğitim Bilimine Giriş	3 - 0	3	✓	
Genel Pedagoji	4 - 1	5		✓
Eğitim Psikolojisi	3 - 0	3	✓	
Pedagoji Psikolojisi	3 - 2	5		✓
Gelişim Psikolojisi	3 - 3	6		✓
Eğitim Sosyolojisi	3 - 2	5		✓
Öğretim İlke ve Yöntemleri	3 - 0	3	✓	
Didaktika	5-4	9		✓
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2 - 2	3	✓	
Ölçme ve Değerlendirme	3 - 0	3	✓	
Sınıf Yönetimi	2 - 0	2	✓	
Öğretici Eğitici İşin Yöntemleri (sınıf yönetimi)	2 - 2	4		✓
Okul Deneyimi	1 - 4	3	✓	
Pedagoji Pratiği I	1 - 0	1		✓
Pedagoji Pratiği II	1 - 0	1		✓
Pedagoji Pratiği III	1 - 0	1		✓
Öğretmenlik Uygulaması I	2 - 6	5	✓	
Öğretmenlik Uygulaması II	2- 6	5	✓	
Pedagoji Stajı	15 gün			✓
Rehberlik	3 - 0	3	✓	
Özel Eğitim	2 - 0	2	✓	
Seçmeli	2 - 0	2	✓	
Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2 - 0	2	✓	
Aile Pedagojisi	4 - 1	5		✓
Okul Pedagojisi	3 - 2	1		✓
Diploma Çalışması	6	6		✓
Toplam	TÜRKİYE	30-18	39	
	MAKEDONYA	36-17	49	

Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan “Meslek Bilgisi” dersleri 30 saat teorik, 18 saat uygulama olmak üzere toplamda 48 saat ve 39 kredidir. Makedonya’da uygulamakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan Meslek Bilgisi 36 saat teorik, 17 saat uygulama dersleriyle toplam 53 saat ders ve 49 kredidir. Bunların yanı sıra Pedagoji Stajında Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri sekizinci sömestrda 15 gün boyunca genelde Nisan veya Mayıs aylarında kesintisiz ilkokulda dersler gerçekleştirmektedirler.

Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer Alan “Meslek Bilgisi” derslerine ve ders içeriklerine bakıldığında; Türkiye Sınıf öğretmeni öğretim programında yer alan “Eğitim Bilimine Giriş” dersinin, “Genel Pedagoji” dersi içeriğiyle, “Eğitim Psikolojisi” dersi içeriğinin “Pedagoji Psikolojisi” ve “Gelişim Psikolojisi” ders içerikleriyle örtüştüğü görülmektedir. Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Rehberlik” dersi Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında tam olarak yer almasa da içerik olarak kısmen “Gelişim Psikolojisi” dersiyle örtüşmektedir. Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında “Öğretim İlke ve Yöntemleri” adı altında yer alan dersin Makedonya sınıf öğretmenliği programında yer alan karşılığı olarak “Didaktika” dersi içerik olarak “Öğretim İlke ve Yöntemleri” dersinin ve “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı” dersinin içeriğini kapsamaktadır. Türkiye’deki programlarda yer alan “Ölçme ve Değerlendirme” dersinin Makedonya sınıf öğretmenliği programında eşdeğer karşılığı olmamakla birlikte ölçme değerlendirme boyutu alan bilgisi dersleri içeriğinde her alan özgü değerlendirme boyutuyla ve “Pedagoji Pratiği III” dersinin içeriğinde kapsamlı olarak yer almaktadır.

Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Sınıf Yönetimi” dersi “Öğretici Eğitici İşin Yöntemleri” adı altında yer almakla birlikte içerik olarak “Sınıf Yönetimi” dersini kapsamaktadır. Türkiye sınıf öğretmenliği programında yer alan ve tek dönemde verilen 1 saat teorik ve 4 saat uygulama okulunda gözleme dayalı “Okul Deneyimi” dersi, Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında “Pedagoji Pratiği I”, “Pedagoji Pratiği II”, “Pedagoji Pratiği III” adı altında birinci, ikinci ve üçüncü yarıyılıda uygulanmakta içerik olarak benzerlik göstermektedir. Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan ve iki dönemde 2 saat teorik 6 saat uygulamayı kapsayan “Öğretmenlik Uygulaması I”, “Öğretmenlik Uygulaması II” dersleri Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında “Pedagoji Stajı” adı altında VIII. dönemde yer almaktadır. Pedagoji Stajı çalışmalarının tamamı ilkökulda yapılmaktadır içerik olarak iki ülke dersi birbiriyle örtüşmektedir. Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan, “Özel Eğitim”, “Türk Eğitim sistemi ve Okul yönetimi” dersleri Türkiye’deki sınıf öğretmenliği programına özgü dersler olarak karşımıza çıkarken, “Aile Pedagojisi”, “Okul Pedagojisi” ve “Diploma Çalışması” adı altında programda yer alan derslerde Türkiye sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer almamaktadır.

2.4. Makedonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni eğitim programlarının değerlendirme sistemleri açısından karşılaştırılması.

Türkiye’de Eğitim Fakültelerine bağlı sınıf öğretmenliği programında öğrenci başarısının değerlendirilmesinde bağlı bulunulan üniversitelerin sınav ve ders geçme yönetmelikleri esana alınır. Karşılaştırma grubundaki Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi sınav ders geçme yönetmeliğine göre; öğrenciler her ders için vize ve final sınavlarına girmektedir. Vize sınavının %40’ı ve final sınavının %60’ının toplamından elde edilen başarı notu 60 ve üzerinde olan öğrenciler, o dersten başarılı olmuş sayılmaktadır. Genel not ortalaması 2,00 ve üzerinde olan öğrenciler herhangi bir dersten 50 ve üzeri not aldıklarında şartlı başarılı sayılmaktadır

(<http://ebs.comu.edu.tr/bolumbilgi.aspx?icerik=SinavDeğerlendirmeveNotlandırma> Erişim: 23.08.2015). Öğrenci başarısını değerlendirme derslere giren öğretim elemanları tarafından yapılmaktadır. Öğrencinin her ders için başarı notu hesaplanırken o dersle ilgili ara sınav(lar)ı, projesi/ödevi, final sınavında aldığı notlar dikkate alınmaktadır.

Türkiye’de sınıf öğretmenliği öğretim programında yer alan IV. yarıyılıda okutulan Okul Deneyimi dersi için öğretmen adayının başarı notunu hesaplamada, haftalık raporlar, adayın devam çizelgesi ile uygulama okulundaki etkinlikleri göz önünde bulundurulur (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Okul Deneyimi Dersi Uygulama Yönergesi; sf:3). Sınıf Öğretmenliği öğretim programında VII ve VIII. yarıyılıda okutulan öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğrenci başarısı değerlendirmede Fakültenini belirttiği esaslara göre, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayının başarısını ortaklaşa değerlendirir. Öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu öğretmen adayının öğretmenlik becerilerindeki gelişmelerini özetlemeye elverişli bir yapıdadır. Bu form uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından öğretmen adayının, öğretmenlik uygulamasında gösterdiği gelişmeler eriştiği öğretmen düzeyi ders gözlem formu esas alınarak doldurulur. Ancak öğretmen adayının başarı notu uygulama öğretim elemanınca verilir.

Bu programı başarıyla tamamlayan öğrenciler, Sınıf Öğretmenliği alanında Lisans derecesi (Bachelor of Science) almaya hak kazanmaktadırlar. Programdan mezunlarının öğretmen olarak atanabilmesi için Yüksek Öğretim Kurulu Tarafından merkezi bir sistemle yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)’den geçerli puanı aldıktan sonra gerçekleşmektedir.

Makedonya’da Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Fakültelerine bağlı sınıf öğretmenliği programında öğrenci başarısının değerlendirilmesinde bağlı bulunulan üniversitelerin tüzüğünde değerlendirme ve bilgi kontrol başlığında belirlenmiştir. Üsküp Kiril ve Metodius Üniversitesi’ne bağlı Üsküp Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Kliment Ohridi Fakültesinde öğrencilerin değerlendirilmesi ve bilgi kontrolü üniversite tüzüğünün 254. maddesi ile sınırlanmıştır. Öğrencinin derslere göre değerlendirilmesi eğitim ve öğretim süreci boyunca yapılmaktadır. Sınavı vizeler ile geçmek veya son final sınavda geçmesi öngörülmüştür. Elde edebilecek en yüksek puan 100 ve alınabilecek not 10’dur, eğer öğrenci

5 alırsa bu not sınavı geçmek için yetersiz sayılmaktadır. Ders notu son sınavla birlikte belirlenmektedir. Öğrenciye bir dersten en fazla üç sınav hakkı tanınmıştır (Статут на УКИМ, 2013, член 254).

Öğrenci başarısını değerlendirme derslere giren öğretim elemanları tarafından yapılmaktadır. Öğrencinin her ders için başarı notu hesaplanırken o dersle ilgili ara sınav(lar)ı, öğrencinin sıralı derse gelmesi, seminer çalışması, projesi/ödevi – ders programında öngörüldüyse, öğrencinin topladığı puanlar bu şekilde değerlendirilir ve final sınavıyla birlikte not belirlenir. Öğrencinin değerlendirilmesi final sınav için başvurusunda ve indekse kaydedilmesi mecburidir. Sınıf öğretmenliği programında uygulamaya özel önem verilmektedir, bu çalışmalar sonucu öğrencinin başarıyla okuldaki eğitim ve öğretim sürecine adaptasyonu ve yakın toplumsal çevreye uyum sağlaması için yapılmaktadır. Öğrencinin bu süreçte üç temel mecburi uygulama şekline geçmesi gerekmektedir bunlar: Pedagoji Pratiği 1,2,3, Yöntemler-didaktik ve Pedagoji Stajı (http://www.pfsko.ukim.edu.mk/?page_id=160 Erişim: 25.08.2015). Pedagoji Pratiği birinci, ikinci ve üçüncü yarıyıldan uygulanmaktadır ve ders niteliği bulunmaktadır. Bu dersten öğrencilerin sıralı olması ve etkinliklere katılması yeterli sayılmaktadır, pratik dersler fakülte dershanelerinden ve ilkokullarda gerçekleştirilmektedir. Türkçe Sınıf Öğretmenliği programı dahilinde bulunan öğrenciler bu derste genelde Üsküp'te bulunan Tefeyüz ilköğretim okulunu ziyaret etmektedirler ve orada etkinlikler gerçekleştirmektedirler. Pedagoji Stajı VIII yarıyıldan gerçekleştirilmektedir, genelde bu çalışmaların tamamı ilkokulda yapılmaktadır, öğrenciler iki hafta veya 15 gün içerisinde 3 veya 4 kişilik gruplar halinde sınıflara dağılır ve uygulamalı olarak öğretim görevlisi danışman hocanın ve ilkokuldaki sınıf öğretmeninin gözetiminde dersler verme zorunlulukları vardır. Fakültenin belirttiği esaslara göre, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayının başarısını ortaklaşa değerlendirir. Diploma tezi (çalışması) savunmasını yaptıktan sonra sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri (Sınıf Öğretmeni-Profesörü) ünvanını kazanırlar. Adayların Sınıf öğretmeni olarak atanabilmesi için ilkokulda açılan ilana lisans transkripti, üniversite diploması, vatandaşlık belgesi ile başvurması ve okul müdürünün okulda çalışan öğretmenlerden kurduğu üç kişilik komisyonun yapacağı dilbilgisi sınavında dersleri gerçekleştireceği dili bildiğine dair sınavı geçmesi gerekmektedir (Bu uygulama sadece Türkçe, Arnavutça ve Sırpça ders yapacak olan Sınıf öğretmenleri için geçerlidir). İlkokulun açtığı ilana başvuran öğretmen adaylarının seçimini Okul Kurulundan aldığı düşünce ile okul müdürü yapmaktadır (Закон за основното образование, 2008. Член 80, 84).

3.SONUÇ VE ÖNERİLER

Avrupa Birliği üyeliğine aday aynı zamanda Bologna Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ni (AKTS) kabul eden iki ülkenin (Makedonya-Türkiye) Sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına yönelik yapılan program analizi ve karşılaştırılması sonucunda elde edilen bulgular ışığında bu çalışmadan çıkarılabilecek bazı sonuç ve öneriler, maddeler halinde öyle sıralanabilir:

1. Balkan Savaşlarından (1912-1913) sonra, Osmanlı'nın Balkanlar üzerindeki hakimiyetinin bitmesi ve Balkanların kaybedilmesi geride kalan Türklerin eğitimine büyük darbeler vurmuştur ve yaşanan sorunlar günümüzde de devam etmektedir. Günümüzde Makedonya'da Türkçe eğitimin yaşatılması için Üsküp Kiril ve Metodius üniversitesi Kliment Ohridli Pedagoji (Eğitim Bilimleri) Fakültesinde bulunan Makedonca/Arnavutça/Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü Türk azınlık için önemli bir kazanım olmakla birlikte bu bölümde Arnavutça ve Makedonca Sınıf öğretmenliği bölümünde kadronun tamamını bu dilleri bilen öğretmenler tarafından yapılırken, Türkçe Sınıf Öğretmenliği bölümünde ise derslerin bir kısmı Türkçe bilen öğretmenler tarafından yapılırken diğer dersler Makedonca gerçekleştirilmektedir. Türkçe Sınıf Öğretmeni Yetiştiren bölümde de tüm dersler Türkçe olması gerekmektedir, bu sadece Türk azınlığın asimilasyonunun açısından önemli olan bir husus değil aynı zamanda kanun dışı bir uygulamadır. Kanunda bu husus şu şekilde yer almaktadır: “Üsküp Aziz Kiril Ohridli Pedagoji Fakültesinde eğitim ve öğretim Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği bölümleri için Makedonca ve azınlıkların dillerinde yapılmaktadır.” “Makedonca Dili ve İfade Kültürü ve Tarih dersleri Makedonca dilinde gerçekleştirilmektedirler, bunların dışında Üsküp Pedagoji

- Fakültesinin eğitim programları ve müfredatında öngörülen bütün dersler azınlıkların dillerinde gerçekleştirilmektedir.” (Закон за јазиците на кои се изведува наставата на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, 1997, член 1 и 2).
2. Avrupa Birliği üyeliğine aday aynı zamanda Bologna AKTS kabul eden iki ülkenin (Makedonya-Türkiye) sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında kalitenin artırılmasında karşılıklı işbirliği esastır. Bu amaçla Türkiye’de bulunan Sınıf Öğretmeni ve Okul Öncesi Öğretmenleri yetiştirildiği Eğitim Fakülteleri ile Üsküp’te bulunan Türkçe dilinde Sınıf Öğretmeni ve Okul Öncesi Öğretmeni yetiştiren Pedagoji Fakültesinin yakın işbirliği yapmasının Türk azınlığın eğitim-öğretim kalitesinin yükseltilmesinde ciddi katkılar sağlanacağını düşünülmektedir.
 3. Yapılan çalışmada iki ülke sınıf öğretmeni yetiştirme programına giriş koşullarının benzer olmasının yanı sıra Makedonya’da Pedagoji -Eğitim Bilimleri Fakültelerine- giriş koşullarının Türkiye’ye kıyasla daha kolay olduğu görülmüştür. Makedonca/Arnavutça/Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü’ne giriş için Türk azınlık lehine Türk kökenli olmak ve Türkçe’yi iyi düzeyde bilmek önkoşul olarak getirilebilir.
 4. Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan program çıktılarından; “Türkçeyi kurallarına uygun düzgün ve etkili kullanabilme ve öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilme becerisine sahip olur.”, “Alanı ile ilgili kaynakları takip edecek derecede yabancı dil bilir.”, “Türk milli, manevi, ahlaki ve kültürel değerlerinin bilincinde (farkında) olan ve bunlara mesleğinde duyarlılık gösteren bir öğretmen olur.” Program çıktıları Makedonya Türkçe Sınıf öğretmenliği programına eklenebilir.
 5. Makedonya Türkçe sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan derslerin Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programına göre sayıca daha az fakat ders saatleri ile derslere verilen AKTS kredilerin Türkiye’ye göre daha yüksek olduğu ve derslerin; “Alan bilgisi”, “Genel kültür” ve “Meslek bilgisi” dersleri olarak ayrılmadığı görülmektedir. Bu ayırım programdaki ders içerikleri esas alınarak araştırmacılar tarafından yapılmış olup iki ülke arasındaki sınıf öğretmeni yetiştirme programında ağırlıkların farklı olduğu görülmektedir. Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programı; %50 alan bilgisi ve becerileri, %30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri, %20 genel kültür derslerini kapsamaktadır. Ders içerikleri dikkate alınarak yapılan ayırımıda Makedonya Türkçe sınıf öğretmeni yetiştirme programında ise bu oran şöyledir: %52 alan bilgisi ve becerileri, % 37 Öğretmenlik meslek bilgisi ve .%9 genel kültür
 6. Makedonya ve Türkiye’de yürürlükte olan sınıf öğretmenliği öğretim programları karşılaştırıldığında iki ülke arasında yapılmasında fayda görülen işbirliği ve program geliştirme çalışmaları doğrultusunda Türkçe Sınıf Öğretmenliği programında yer alan ve Makedonya Türkçe sınıf öğretmenliği öğretim programında yer almayan “Alan Bilgisi” derslerinden; “Genel Biyoloji”, “Genel Fizik”, “Genel Kimya”, “Fen ve Teknoloji Lab. Uygulamaları I”, “Fen ve Teknoloji Lab. Uygulamaları II”, “Fen ve Teknoloji Öğretimi I”, “Fen ve Teknoloji Öğretimi II” dersleri ya da eşdeğerler derslerin eklenmesi halinde programdaki Fen bilimleri alanındaki eksikliği giderebileceği; “*Uygarlık Tarihi*”, “*Türk Tarihi ve Kültürü*” dersleri ya da eşdeğeri derslerin programa ile kendi kültürel değerlerinden uzak bir nesil yetişmemesi ve kültürel zenginliğin kuşaktan kuşağa aktarılması konusunda önem taşıdığı düşünülmektedir.
 7. Türkçe Sınıf Öğretmenliği programında yer alan “Genel Kültür” dersleri 34 saat teorik, 6 saat uygulama olmak üzere toplamda 40 saat ve 37 kredidir. Makedonya sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan “Genel Kültür” dersleri 9 saat teorik, 7 saat uygulama olmak üzere toplamda 16 saat ve 17 krediyle Türkiye’deki Sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki “Genel Kültür” derslerinin teorik ve uygulama saati ve kredinin yarısına denk gelmektedir. Makedonya Sınıf Öğretmeni yetiştirme programında “Yabancı Dil I”, “Yabancı Dil II”

derslerinin olmaması dikkat çekicidir. “Topluma Hizmet Uygulamaları”, “Etkili İletişim”, “Türk Eğitim Tarihi”, “İlköğretimde Kaynaştırma” derslerinin eşdeğer derslere yönelik program geliştirme çalışmalarının yapılması; değişen dünya düzenine, teknolojik ve kültürel gelişmelere ayak uydurabilecek öğretmenler ve bireyler yetişmesi açısından önem taşımaktadır.

8. Türkiye’de ve Makedonya’da uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan “meslek bilgisi dersleri” ders saatlerinde, teorik ve uygulama boyutunda fark görülmezken; Makedonya’da kredileri daha yüksektir. “Öğretmenlik meslek bilgisi” derslerinin ders içerikleri karşılaştırıldığında birbirinin eşdeğeri olduğu görülmektedir. İki ülke sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan meslek bilgisi derslerinden özellikle Okul Deneyimi ve Öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik Mevlana programı kapsamında öğretim elemanı ve öğrenci değişimini sağlanarak karşılıklı işbirliğine yönelik girişimlerin artırılması gerekmektedir.
9. Bu araştırma sadece iki ülke sınıf öğretmenliği programlarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Diğer branşlara yönelik öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırması ve ders programlarının karşılaştırması henüz yapılmamıştır. Çalışmanın bu yönüyle bundan sonra yapılacak çalışmalara temel teşkil ederken Makedonya’da program geliştirme çalışmalarının yetersizliği ve Pedagoji Fakültelerinde bu alan yönelik Ana Bilim Dalı’nın olmaması büyük bir eksikliklerdir.
10. Avrupa Birliği üyeliğine aday aynı zamanda Bologna AKTS kabul eden iki ülkenin (Makedonya-Türkiye) sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında kalitenin artırılmasında karşılıklı işbirliği esastır. Bu amaçla Türkiye’de bulunan Sınıf Öğretmeni ve Okul Öncesi Öğretmenleri yetiştirildiği Eğitim Fakülteleri ile Üsküp’te bulunan Türkçe dilinde Sınıf Öğretmeni ve Okul Öncesi Öğretmeni yetiştiren Pedagoji Fakültesinin yakın işbirliği yapmasının Türk azınlığın eğitim-öğretim kalitesinin yükseltilmesine ciddi katkılar sağlanacağını düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2008). Türk eğitim tarihi. *Ankara: Pegem Akademi Yayınları. Sf:380-386*
- Avrupa Konseyi Ülkeleri Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı*. Toplantı, İzmir, 21-26 Eylül 1992, (üçüncü baskı), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Ataünal, A. (1994). *Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu (1923-1994) ve ABD, İngiltere, Fransa, ve Almanya’daki Çağdaş Uygulama ve Eğilimler*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Genel Müdürlüğü.
- Aydın, A. (1998). Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme sorunu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(3), 275-286.
- Balcı, A. (2009). *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri*. Ankara: Pegem Yayınları
- Baskan, G. A., (2001) Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma. Ankara: Ritm İletişim Hizmetleri Ltd. Şti., sf:21.
- Baskan, G. A., Aydın, a., & Tuğba, Ö. (2006). Türkiye’deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı bir Bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1).
- Baysal, Z.N. (2009). *Eğitim yapıları ve yönetimleri açısından çeşitli ülkelere bir bakış*. Ankara: Pegem
- Can, G. (1987). Öğretmenlik meslek anlayışı üzerine bir araştırma (Ankara Okullarında). *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 159-170.
- Can, G. (1987). “Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma” *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2: 159-170
- Cramer, J.F.; G.S. Browne (1982). *Çada Eitim Milli Eitim Sistemleri Üzerine Bir nceleme*. (Çev. F. Ouzkan) stanbul: Milli Eitim Basımevi.

- Çavuşoğlu, H. (2006). Yugoslavya-Makedonya'dan Türkiye'ye 1952-67 Kitleli Göçü ve Bursa'daki Göçmen Kesimi. *Karadeniz Araştırmaları*, 10(10), 107-147.
- Celik, M., & Denköva, J. (2014). Makedonya'da Türkçe Eğitim. <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/12987> Erişim tarihi: 19.08.2015
- Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı eğitim*. PeGem A Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2003). Karşılaştırmalı Eğitim: Türk Eğitim Bilimleri Çalışmaları İçinde Önemsiz Bir Gereken Bir Alan. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3) Erişim: 19.08.2015 16:45
- Ergün, M. (1985). Karşılaştırmalı eğitim. *Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü*: <http://www.egitim.aku.edu.tr/kegitim.Pdf>: Erişim tarihi, 15.05.2015
- Erkan, S. S. Ş. (2013), Türkiye-Fransa İlköğretim Eğitim Sistemlerinin Ve İngilizce Ders Programlarının Karşılaştırılması. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8 Summer p. 1207-1221*
- Güler, N. E. B. İ., & Yöndem, S. (2009). Makedonya ve Türkiye İlköğretim Okulları 6, 7 ve 8. Sınıflarda Okutulan Müzik Ders Kitaplarındaki Eğitim Müziği Eserlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1).
- Güzel, İ., Karataş, İ., & Çetinkaya, B. (2010). Ortaöğretim matematik öğretim programlarının karşılaştırılması: Türkiye, Almanya ve Kanada. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1(3). sf:309-325.
- Хасан, Елвин „Организацијата на основното образование на припадниците на турската заедница во Република Македонија“ Маг. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет, Институт за педагогија, Скопје, 2011.
- Хасан, Елвин. „Историски развој на основното образование на турски наставен јазик во Република Македонија“. *Просветно дело*. бр.2 (2012): 101-114.
- Hasan, H. (1998), *Makedonya'da Türkçe Eğitim ve Abdülhakim Hikmet Doğan*, Üsküp; Birlik Yayınları.
- Илиев, Д. (2001), *Иницијалното образование на наставниците од основното образование: компаративна студија за Македонија и Англија*, Битола: Факултет за учители и воспитувачи.
- Hüseyin, E. Ş., & SARIKAYA, M. (2010). A comparison of science curriculum in Ireland and Turkey. *Elementary Education Online*, 9(3), 1092-1105. Erişim: 19.08.2015 16:50
- Karamahmut, R. (2006). Makedonya Müslüman azinlikleri dini kurumları ve Çağdaş sorunları. Ankara Üniversitesi
- Камберски, К. (1994), *Од буквар до универзитет*, Скопје: Просветно дело.
- Камберски, К. (2000), *Предучилишното и основното воспитание и образование во Република Македонија*, Скопје: Филозофски факултет, Институт за педагогија.
- Камберски, К. претседател и други. (2007), *Наставникот и квалитетот на образованието: (Зборник на трудови од научна расправа)*, Скопје: Дом на просветните работници на Република Македонија.
- Кантарциев, Р. (2002), *Историја на образованието и просветата во Македонија*, Скопје: Просветно дело.
- Kilimci, S. (2006). Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye'de sınıf öğretmenleri yetiştirme programlarının karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi*.
- King, E. (1979) *Other Schools and Ours Comparative Studies For Today*. London: Holt.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Öğretim Yilinda Uygulamaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi. *türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203-219.
- Küçüköğü, A., & Kızıldaş, E. (2012). A Comparison of Preschool Teacher Training Programs in the UK, Germany, France, Italy, Russia and Turkey. *Elementary Education Online*, 11(3), 660-670.
- Sağlam, M., & Kürüm, D. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinde öğretmen eğitiminde yapısal düzenlemeler ve öğretmen adaylarının seçimi. *TC Milli Eğitim*.
- Saraç, T. (2006). Büyük Fransızca Türkçe Sözlük, İstanbul: Can Yayınları.
- Şahin, Ç., & Kartal, O. Y. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı Hakkındaki Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013(12).

- Tatlı, S., & Adıgüzel, O. C. (2012). Türkiye'deki lisansüstü karşılaştırmalı eğitim tezlerinin çok boyutlu bir incelemesi.
- Tokay, Gül, Makedonya Sorunu, Jön Türk İhtilalinin Kökenleri 1903–1908, Afa yayınları, İstanbul 1995. sf:35
- Türbedar, E. (2011). Balkanlar'da Nüfus Sayımları ve Kimlik Tartışması TEPAV Değerlendirme Notu Mart 2011 [http://www.tepav.org.tr/upload/files/1300357213-6.Balkanlar da Nufus Sayimlari ve Kimlik Tartismasi.pdf](http://www.tepav.org.tr/upload/files/1300357213-6.Balkanlar_da_Nufus_Sayimlari_ve_Kimlik_Tartismasi.pdf)
- Национална програма за развој на образованието во Република Македонија: 2005-2015*, (2005), Скопје: Министерство за образование и наука.
- Никодиновска-Банчотовска, Сузана „Професионални компетенции на наставниците во основното образование во Република Македонија“ Дис. Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Филозофски факултет, Институт за педагогија, Скопје, 2004.
- Попоски, К. (1998), *Успешен наставник*, Скопје: НИРО Просветен работник.
- Turan, Ömer. (2015), *Makedonya' da Türk varlığı*
<http://www.turkalemimiz.com/asil/balkanlarrumeli.asp?id=610> Erişim: 17.08.2015 17:15
- Türbedar, Erhan. "Balkanlar'da Müslüman Topluluklar ve Türkiye." *der. Ü. Özdağ, Y. Kalafat ve M. Erol* 21: 336. Erişim:
- Türkoğlu, A....(1984). ?????
- Türkoğlu, A. (1998). *Karşılaştırmalı eğitim: dünya ülkelerinden örneklerle*. Adana: Baki Kitabevi.
- Türkoğlu, A. (2012). Karşılaştırmalı eğitim nedir. *Karşılaştırmalı Eğitim Yansımaları*, 1-22. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2008). Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Uygun, S., Ergen, G., & Öztürk, İ. H. (2011). Türkiye, Almanya ve Fransa'da Öğretmen Eğitimi Programlarında Uygulama Eğitiminin Karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, 10(2). Erişim: 19.08.2015
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Yüksel, İ., Sağlam, M. (2012). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Yüksel, S. (2011). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/OSYS/2015-OSYSKONTKILAVUZU15072015.pdf>
- http://www.ukim.edu.mk/dokumenti_m/158_Konkurs-I-ciklus-2015-2016.pdf
- http://ebs.comu.edu.tr/Ders_Plani.aspx?bno=1036&bot=1552